

Slovní hodnocení poroty k soutěžním návrhům pro výstavu Smrt

1. místo

Návrh má své neoddiskutovatelné kvality již v tom, jak dokázal polarizovat porotu a připoutal k sobě řídící linii porotní diskuze. Tento fakt sám o sobě hovoří pro návrh a jeho potenciál vtáhnout jakéhokoli návštěvníka do inscenované reality, která v celém průběhu velmi silně exponuje jeho očekávání a imaginaci. Reakce poroty na takto silné překrytí libreta jasným rámcem za současného udržení mnohvrstevnatosti vjemu v průběhu postupu výstavou osciluje mezi nadšením a obavami, nezůstává ale v žádném případě neutrální. Návrh jednoznačně převyšuje ostatní odevzdané návrhy konceptuální vizí rezonující několika různými způsoby s pocity evokujícími prostředí spojené se smrtí. Návrh pracuje s manýrou inscenovaných nálad série za sebou jdoucích prostor vtahujících návštěvníky do archetypálních situací spojených s prožitky blízkosti smrti, přičemž umožňuje modulovat v každém prostoru výstavy jedinečnou situaci a použít jinou metodu vystavení obsahu. S použitím „jednoduchého“ členění prostoru pomocí zvlněné draperie dosahuje instalace konzistentního vyznění, které je zároveň v nuancích proměnlivé v kontextu atmosfér jednotlivých výstavních buněk. To je dosaženo pomocí změn barevnosti a materiálu draperie stejně jako pokaždé jiné světelnosti uvnitř jednotlivých scén. Tím je možné dosáhnout často velmi intenzivního přenosu atmosféry související s přítomností smrti na diváka, což je čitelné zejména z partie s nemocničním lůžkem, anatomické partie a části s bazénem. Zároveň přitom lze dosáhnout inovativní instalace, jak je vidět například v části věnované projekci tematizující smrt v říši zvířat. Vzhledem k tomu, že návrh do značné míry nerespektuje prostorové zadání (zaplňuje část prostor, které jsou vyčleněny mimo výstavu a nepoužívá jiné prostory, které k dispozici jsou), je nutné, aby autoři obhájili realizovatelnost zadání v transformované prostorové verzi. Porota diskutovala, zda je prostorově možné pomocí navrženého konceptu vystavit většinu předpokládaných exponátů. Diskuze skončila průběžným výsledkem, že ano, přičemž byly zmíněny metody, které zachovají genius konceptu a zároveň umožní jeho uvolnění z vnitřně svazujícího dogmatu dispozičních vymezení dokonalými kruhy. To by bylo možné řešit přetvořením do jinak půdorysně vymezených prostor s případným použitím meziprostor nyní ležících ladem. Metodou takovéto komprimace by šlo tematicky oddělené prostory dále formovat (z kruhu do volnějších améb atd.), vzájemně řetězit, navazovat a vrstvit a udržet přitom co možná nejvíce strukturu načrtnutou libretem. Dále je třeba vyjasnit technické řešení zavěšení dělicích draperií, jejich vzájemných vazeb srozumitelnými prostupy, požární aspekt (ne)hořlavosti a případné pojednání podlah adekvátními materiály. Návrh má potenciál dosáhnout velmi silného účinku a je nutné zbavit zadavatele obav z jeho realizovatelnosti s cílem dosažení nekompromisního výsledku.

2. místo

Návrh sleduje libreto výstavy a pomocí škály tradičních metod práce s členěním interiéru bezproblémově sestavuje instalaci výstavy do kompozice (s mírnou nadsázkou) běžně použitelné pro jakékoliv vystavované téma. Prezentace „pocitivě“ vizualizuje reálné prostředí, do něž je instalace vložena, čímž odhaluje složitost navození jiné atmosféry, než je zde fyzicky již velmi silně přítomna. To zejména vzhledem ke zvolené instalační metodě nepřekrývající stávající prostor autonomní instalační vrstvou a pracující s málo čitelným rozhraním mezi daným a vloženým, lhotejno zda jde o záměr, či nedopatření. Část poroty vnímá konzervativní přístup k instalaci postavený na převážně symbiotickém a nekontrastním srůstu s instalačním prostorem jako jistotu a stabilní hodnotu bez rizika překrytí obsahové (exponátové) vrstvy výstavy pocitově stejně silnou či silnější nadvrstvou.

Druhá část poroty vnímá právě tento nedostatek ambice v konceptu jako nevyužití potenciálu skrytého ve velmi vyzývavém tématu výstavy. Z toho pak plynou pochybnosti nad dostatečným vtažením návštěvníků do spekulativního tematického rámce výstavy (téma smrti) a obavy nad vyzněním výstavy jen jako nuceně splněného úkolu a vytěžení atraktivního tématu za každou cenu. Výtka tak směřuje spíše k nenaplnění ambice, jež musí být při exponování takto zásadního tématu (jímž bezesporu smrt je) přítomna, než k nespokojenosti s věcným vyřešením instalace jako takové. Nedostatkem prezentace je absence perspektivních pohledů z horizontu diváka, jež by výše řečené výtky uniformity a neadresnosti řešení zřejmě odhalilo mnohem jednoznačněji. Pokud by měl být návrh realizován, bylo by nutné nalézt chybějící zastřešující ideovou vrstvu ve spolupráci s libretisty. Je přitom nutné zohlednit to, že by to pravděpodobně znamenalo velmi výrazné přepracování návrhu.

3. místo

Návrh nepřichází s čitelným autonomním masterkonceptem a staví svou podstatu na kostře definované libretem. To se stává výrazným úskalím pro řešený kompilační typ výstavy zachycující téma z mnoha nesourodých úhlů pohledu. Z pohledu očekávání jde tak o instalaci nepřekvapivou, a diskuze o návrhu tak byla vedena spíše v úrovni věcného rozvrstvení, kdy se jako disproportionální jeví vymezení velké části prostoru inscenované pietní (smuteční) síně věnované doprovodnému programu výstavy. Ostatní části výstavy působí spíše rozpačitě a jejich nesourodá prostorová asambláž by v divákovi nejspíše navodila pocit improvizované narychlo sestavené instalace. Ve výsledku by jistě sehrál roli výrazově poměrně dominantní prostor pro výstavu vyčleněný, který by svou nativní atmosférou nejspíše překryl jakýkoli pocit z výstavy samotné.

4. místo

Návrh zcela podřízený parazitnímu konceptu s velmi diskutabilním vztahem k tématu výstavy. Instalační dogma rozpraskané „vyprahlé země“ nepřekračuje chtěnost nahodilé manýry a je jako synonymum k tématu výstavy (jímž je Smrt ve své bytostné absolutnosti a obsahové nekonečnosti) spekulací za hranic čitelnosti. Z pohledu návštěvníka výstavy zůstane pak nečitelná i tato zvolená metafora „vyprahlé země“, její čitelnost v realizaci je dále abstrahována do té míry, že finální konotace nepravidelných krystalických vitrín může směřovat ke zcela jinému tématu (či spíše zůstane čtená pouze jako indiferentní nahodilá formalita usilující o zajímavost). Konzistence zastřešujícího řešení pro celou výstavu zde paradoxně nepracuje ve prospěch síly účinku na diváka a naopak zplošťuje téma výstavy tak, že odstraňuje jakoukoli dramaturgii postupného odrývání a překvapivosti. Divák v první vteřině načerpá základní pocit z výstavy, s nímž pak půjde bez jakékoli změny jeho odstínu celou obsáhlou instalací a bude pro něj velmi nsnadné udržet pozornost na obsahové vrstvě výstavy. V tomto ohledu je nevýhodou tohoto typu instalace její přehlednost a objektovost postavená na stále se opakujících variujících vitrínách, nevytvářející žádné subcelky nebo (semi)uzavřené prostory. Úskalím, jež by zřejmě dále hrálo negativní roli ve vnímání instalace výstavy, je stávající kompoziční a materiálové řešení prostor, do nichž má být instalace vložena. Ty jsou obsahově prostoupeny významy zděděnými z historických náplní budovy, a je tedy vhodné s nimi ve výsledném výrazu počítat (buď je zapojit, nebo izolovat).